

Allmansrätten och allemansrätten åk 1–3

Naturskoledagen – tips och innehåll

Vår svenska allemansrätt är nästan unik i världen – en rätt att få vistas i naturen, men också skyldigheter för att inte störa och förstöra. Kunskaper om allemansrätten är viktiga både för att få behålla den och för att öka miljömedvetenheten i syfte att bidra till en hållbar utveckling.

Vi ger oss ut på ett äventyr och försöker att hjälpa Allemansrätten att stoppa häxan Helian, som förstör naturen.

Förutom allemansrätten, som ingår i ämnet idrott och hälsa, berör vi under äventyret även delar i andra skolämnen till exempel svenska, matematik och de naturorienterande ämnena. Dessutom blir det träning i att samarbeta.

Förutsättningar:

Vi håller till i området kring Naturens hus och naturskolans lokaler där. Naturskolans hus ligger precis bakom restaurangen.

En dag på naturskolan är cirka fyra timmar lång. De flesta klasser kommer till oss med stadsbuss nr. 22 till Naturens hus. Första turen kommer hit klockan 9.20 och klockan 13.36 brukar de flesta klasserna åka hemåt, om inte annan sluttid görs upp. De dagar som någon klass cyklar, går eller har egen transport hit så kan vi vara flexibla med tiden. Skriv gärna redan i ansökan om ni cyklar, går eller har egen transport.

Det är **viktigt att ni som väljer buss, när ni fått en plats på naturskolan, bokar busstider så fort ni kan**. Många väljer att ha aktiviteter i området och det kan göra att busstiderna blir uppbokade av andra.

Du vet väl att det **kostnadsfritt går att låna cyklar och hjälmar** från kommunen för kommunala grupper. Cyklarna transporteras till och från den plats du bestämmer. Boka cyklar gör du på tel. 019-212224. Var ute i god tid när det är säsong.

Vi kommer att vara **utomhus hela tiden** och vi kommer att förflytta oss i området. Vi gör avbrott för **förmiddagsfika och lunch**. Förmiddagsfika (till exempel frukt, smörgås och dryck) och lunch (förslagsvis: sallad/ baguetter/ korv eller hamburgare och dryck) tar ni med själva från skolan. Beställ i god tid från skolköket. Kommunens riktlinjer för kostnadsfri skola har bidragit till att klasser ibland inte har haft fika med sig till förmiddagen. Detta har gjort att eleverna blivit väldigt hungriga och tappat orken innan lunch. Det vore toppen om ni tar med förmiddagsfika från skolan! Riktlinjerna för kostnadsfri skola finns på <http://www.orebro.se/barn--utbildning/grundskola--grundarskola/kommunal-skola--fritidshem-utan-extra-kostnader.html>

Meddela om ni behöver grillmöjligheter till lunchen. I så fall plockar vi fram ved, grillgaller/Muurikka och grilltänger. Ni får själva grilla. Av arbetsmiljöskäl, måste naturskolans pedagoger undvika att stå i rök dagligen.

Under dagen står vi för det pedagogiska innehållet. Vi ansvarar också för att dagen är så säker som möjligt och att en riskanalys är gjord på dagens moment.

Din/Era roller som medföljande pedagoger är under naturskoledagen:

- **att ansvara för gruppen och stötta de elever som har svårt att följa verksamheten samt att, så långt det är möjligt, delta i övningarna. Då får du en bra bild av vad eleverna har för erfarenheter med sig efter dagen och kan följa upp dagen på bästa sätt.**
- **att ta ansvar för och informera naturskolan om eventuella sjukdomar och andra riskfaktorer som bedöms relevanta hos barnen såsom astma, diabetes, epilepsi, allergi, fobier mm.**
- **att medföra klasslista med relevanta kontaktuppgifter.**

Att tänka på inför naturskolebesöket:

- Boka buss så fort det är möjligt – eller cyklar om ni väljer det alternativet.
- Varma kläder och kängor för utomhusverksamhet – förbered barnen väl kring detta innan (se För- och efterarbete - Allmänt)
- Extrakläder ifall man blir våt - speciellt extra sockor och vantar!
- Förmiddagsfika till exempel smörgås, frukt och varm dryck om det är kallt.
- Rejäl matsäck till lunch - grillmöjlighet ordnar vi om ni behöver. Varm mat är bra om det är kallt. **Istället för festis som dryck föreslår vi att ni tar med koncentrerad juice och kåsar/muggar.** Vi har vatten, kannor och dunkar så att ni kan blanda här. På så sätt slipper ni bära vatten hit och det blir färre sopor vilket är bättre för miljön.
- Kamera - att dokumentera med inför efterarbetet

Dagens innehåll och hur vi kopplar det till målen i kursplanen

Allt vi gör ute är kopplat till läroplanen men vi ger ofta råvarorna. Sedan är det upp till dig som lärare att förvalta detta genom reflektion och efterarbete.
Förslag på **Hur** får du av oss.

Här följer en beskrivning av hur dagen kan se ut och hur olika moment kopplas till kursplanen

Dagens innehåll

Efter en kort introduktion blir det...

FIKA

Vi startar vår vandring mot äventyret.
Innan vi ger oss in i fantasins värld leker vi en lek om allemansrätten.

Under äventyret får eleverna gruppvis lösa olika uppdrag kring allemansrätten, för att sedan kunna övertyga häxan Helian.

LUNCH

Vi sammanfattar dagen med en lek.

Slut för idag

Centralt innehåll ur kursplanen i naturkunskap som berörs under dagen:

Idrott och hälsa

- Lekar och rörelse i natur och utemiljö.
- Allemansrättens grunder

Sedan kommer naturligtvis andra mål från andra ämnen in under dagen. Verkligheten är ju inte uppdelad i ämnen! Till exempel:

Svenska

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll
- Instruerande texter

Matematik

- De fyra räknesättens egenskaper och samband samt användning i olika situationer.

Naturorienterande ämnen

- Djur och växter i närmiljön...
- ... Vilka material olika vardagliga föremål är tillverkade av och hur de kan källsorteras.

Samhällsorienterande ämnen

- Miljöfrågor utifrån elevens vardag...

De här globala målområdena berörs i temat:

För- och efterarbete

Målsättningen är att besöket blir en del av skolarbetet och inte bara en enskild händelse. För att lyckas med äventyret är det viktigt att naturskoledagen förarbetas och att den bearbetas efteråt. Tips på hur du kan göra detta får du i god tid före besöket.

ALLMÄNT

Om man är blöt och kall är det svårt att vara koncentrerad på det vi ska göra. Då blir nästan ingenting roligt.

Prata med eleverna (och föräldrarna!) om hur man ska klä sig i olika väder. Visa konkreta exempel. Gå ut och träna i olika väderlekar: "Idag ska vi träna på regn!" Diskutera efteråt: Vilket var bra kläder? Vad kan jag ändra till nästa gång för att klara mig bättre? För de yngsta är naturligtvis föräldrarnas medverkan nödvändig så att eleverna får med sig rätt utrustning.

Ta gärna med kamera! Att titta på bilder efteråt eller att göra fotomontage över naturskoledagen är ett bra sätt att bearbeta det man varit med om och också visa upp för föräldrar och andra elever.

Bra länkar och litteratur

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/>

Från naturvårdsverket kan du beställa bland annat broschyrer om allemansrätten och fridlysta djur och växter. De har även en tipspromenad om allemansrätten.

www.hsr.se/skola-och-forskola

Håll Sverige Rent har bland annat fakta om allemansrätten, frågesport och saga.

**Hör av dig om det är något du undrar över!
Vi ser fram emot att träffa er, hälsningar**

Örebro naturskola naturskolan@orebro.se